

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Č. j.: 025 304/98-0519
Signatura: ab5cs101

Inspektorát č. 2
Okresní pracoviště Příbram

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Škola / školské zařízení: Základní škola Bohutín, č. p. 37, 262 41 Bohutín

IZO: 114 001 251

Ředitel školy / zařízení: Mgr. Vladimíra Melicharová

Zřizovatel: Obec Bohutín

Příslušný školský úřad: ŠÚ Příbram

Termín inspekce: 7. - 8. 10. 1998

Inspektoři: Mgr. Iva Kadeřábková

Předmět inspekce: Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů (zákona č. 139/1995 Sb.):
Řízení školy

Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá: Výroční zpráva ZŠ Bohutín, povinně vedena dokumentace, koncepce ZŠ, kontrolní, řídicí a informační systém školy, schválené učební dokumenty

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

1. Koncepční záměry. Plánování výchovně vzdělávacího procesu

Základním cílem ZŠ v Bohutíně je vybudovat školu nasměrovanou k větší humanizaci, k dosažení všeobecné vzdělanosti přirozenou aktivitou a samostatností, k výchově dětí ke slušnému a otevřenému vystupování, k rozvíjení jejich vědomí sounáležitosti s lidmi a přírodou. Vedení školy se snaží vytvářet lepší podmínky pro pedagogické pracovníky, podporovat jejich odborný růst, motivovat je ke zlepšení práce. Dalším cílem je zkvalitňování materiálního vybavení školy, co nejlepší práce s rodiči žáků a obcí. Vedle těchto základních ukazatelů, jež naplňují práci školy v její každodenní činnosti, bylo ředitelkou školy vytyčeno několik oblastí, které rozvíjejí a ještě obohatí stávající chod školy.

V oblasti vzdělávání, má škola snahu uplatňovat úzký kontakt s přírodou, možnost jejímu většímu porozumění výukou přírodopisu se zaměřením na ekologický přírodopis. Žáci již od 3. třídy mohou získávat intenzivnější vztah ke světu okolo nás (učebnice s ekologickým zaměřením, rámcové osnovy dávají možnost hledat novou harmonii mezi člověkem a přírodou, motivovat žáky k ekologii). Škola spolupracuje s ekologickým sdružením *Tereza*, kde byla prezentována na setkání účastníků jejich mezinárodních

projektů v Plzni, je účastníkem projektu *Modré z nebe*. Nové a podnětné kontakty (s oddělením ekologické výchovy Správy KRNAPu ve Vrchlabí apod.) škola navázala prostřednictvím své ředitelky, která strávila pracovní týden na letní škole Rezekvítku a Lipky v Bílých Karpatech.

Další oblastí, na kterou je zaměřena zvýšená pozornost, je posílení počtu vyučovacích hodin estetické výchovy. V současné době má škola vytvořeny podmínky pro kvalitní výuku výtvarné výchovy (vybudování dostatečně velké výtvarné učebny vybavené mimo jiné keramickou pecí a dvěma hrnčířskými kruhy, výuku vede odborně erudovaná učitelka), výuku hudební výchovy (škola vlastní 3 klavíry, 2 varhany, různé druhy hudebních nástrojů, odborné vedení). S touto oblastí souvisí i častější návštěva divadel, koncertů pořádaných školou v jejích prostorách. Výuka dvou vyučovacích jazyků na škole (ANJ, NEJ) od 4. třídy je posílena jazykovými kroužky nabízenými dětem od 1. třídy. Nabídka je ze strany žáků vítána a v hojném počtu využívána. Pozornost nasměřovaná na předmět informatika je postupně realizována v praxi (výuka vedená odborníkem, žádost a intenzivní tlak na obecní úřad pro posílení kvalitního vybavení počítačové techniky).

Oblast materiálně technická by měla být posílena přístavbou v půdních prostorách budovy, škola by tak získala nové odborné učebny, kabinety. Přestavbou areálu nefunkční zahrady školy by žáci byli obohaceni o školní hřiště a vznikl by tak dostatečně velký prostor i pro školní družinu.

Dlouhodobá koncepce ředitelky školy, jež byla podána ČŠI v podrobném ústním vysvětlení a má též svoji stručnou písemnou podobu, by měla být prolínána přirozenou aktivitou učitelů, osobním příkladem, zdravou ctížádostivostí, láskou k dítěti a jeho častou pochvalou ze strany celého pedagogického sboru směrem k žákům, ale i uvnitř učitelského sboru navzájem.

Roční plán nadcházejícího školního roku má stanoveny priority směřované do oblasti vzdělávací, výchovné, materiálně technické, práce s pedagogy, prezentace školy na veřejnosti - otevřený model školy, spolupráce s rodiči, obcí, demografického vývoje obce a okolí.

Krátkodobé plánování je podrobně rozpracováno do plánů měsíčních. Jednotlivé úkoly jsou specifikovány, delegovány, opatřeny řádnými termíny. Základním pracovním prvkem operativního plánování je každodenní kontakt vedení školy s pedagogy.

Veškeré písemně zpracované materiály týkající se této oblasti jsou vyvěšeny ve sborovně školy. S dlouhodobými i krátkodobými cíli byl seznámen pedagogický sbor.

Ředitelka školy má jasně stanovený koncepční záměr, který je postupně realizován. Koncepce školy je srozumitelná, přijatá sborem. Vedle jasně určených cílů je zastřešována pozitivním vztahem k dítěti, jeho individualitě. Kvalita a efektivnost strategického, taktického i operativního plánování má výbornou úroveň. Plánované termíny jsou vedením školy sledovány, úkoly průběžně vyhodnocovány, účinně funguje zpětná vazba. Oblast je hodnocena jako nadprůměrná.

2. Plnění učebních plánů a učebních osnov, popřípadě jiných schválených učebních dokumentů

Vzdělávací program je ve školním roce 1998/99 uskutečňován dle vzdělávacího programu Základní škola č. j. 16 847/96-2 v 1. - 8. ročníku, v 9. ročníku podle dokumentů č. j. 18 730/91-20 včetně pozdějších úprav uvedených v materiálu Organizace přechodu na

povinnou devítiletou školní docházku v základní škole č. j. 20 744/95-22. Posílena je hodinová dotace přírodopisu a výtvarné výchovy.

Spektrum individuální volby vzdělávacích aktivit je značně široké a rozmanité. Volitelné předměty nabízené v 7. a 8. ročníku jsou informatika, seminář a praktika z přírodovědných předmětů, domácnost, v 9. ročníku informatika a sportovní výchova.

Žáci mají možnost výběru okolo dvaceti zájmových kroužků (3 kroužky angličtiny, 2 kroužky německého jazyka, kroužek literárně - dramatický, dovedných rukou, cyklistický, sborového zpěvu, konverzace v německém jazyce, 2 kroužky sportovních her, 2 kroužky taneční, cvičení z matematiky, z českého jazyka, oblast estetické výchovy zastupuje kroužek výtvarný a 3 kroužky keramické, v rámci velmi úzké spolupráce s ZUŠ J. J. Ryby v Rožmitále pod Třemšínem je dále nabízena přímo ve školních prostorách individuální výuka fléten, akordeonu, kytary 3x týdně - pobočka ZUŠ pracuje v bezplatném nájmu školy a věnuje se tak rozvoji estetických vloh dětí, které by jinak musely za touto potřebou složitě dojíždět). Jako nepovinný předmět je na škole vyučováno náboženství.

Ve vyučovacích hodinách je individuálně pracováno se žáky se speciálními potřebami dle zpracovaných individuálních vzdělávacích programů. Žáci, kteří potřebují tuto péči, jsou posíláni do PPP v Příbrami, s níž je již několik let ve velmi úzkém kontaktu výchovná poradkyně. O diagnostikovaných problémech je jednáno s rodiči a pouze s jejich souhlasem je přistupováno k individuálnímu vzdělávacímu programu v požadované výuce.

Realizace učebního plánu je v souladu s deklarovaným vzdělávacím programem. Škola ve svém vzdělávacím programu nabízí individuální volbu vzdělávacích aktivit v širokém a pestrém množství. Zvolila i nestandardní způsob nabízených aktivit formou úzké spolupráce se ZUŠ. Pro žáky se speciálními schopnostmi a potřebami jsou vypracovány individuální programy pro žáky. Celkově je oblast hodnocena jako nadprůměrná.

3. Odborné a pedagogické řízení

3.1 Organizační struktura

Základní škola s devíti třídami a počtem 204 žáků má jednoduchou a logicky promyšlenou organizační strukturu. Školu řídí ředitelka školy, Mgr. Vladimíra Melicharová, jmenovaná do funkce na základě řádného konkurzu od 1. 7. 1996. Ředitelka školy je absolventkou Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy a má 11 let praxe. Zástupkyně školy jmenovaná ředitelkou školy splňuje odbornou a pedagogickou způsobilost (Pedagogická fakulta v Plzni), má 26 let praxe.

Základní rozdělení kompetencí ve škole velmi stručně vymezuje materiál *Organizační zabezpečení školního roku 1998/99*. Jsou zde stanoveny funkce jednotlivých pracovníků ve škole včetně předsedů metodických a předmětových komisí, třídnictví a úvazky učitelů, provozních zaměstnanců, je zde podrobné rozdělení prací mimotřídních. Na provozním úseku pracují 4 zaměstnanci. Součástí školy je školní družina, jednotlivá oddělení vedou vychovatelky splňující předepsané vzdělání, školní jídelna v čele s vedoucí jídelny. Materiál je příliš strohý, kompetence vymezující příliš okrajově. Zaměstnanci školy se řídí *Pracovním řádem pro zaměstnance škol a školských zařízení* č. j. 16 969/96-42. Dalším dokumentem je *Režim školy*, jež se zabývá povinnostmi pedagogických pracovníků ve škole, který ale neuvádí práva pracovníků.

Při rozhodovacích povinnostech postupuje ředitelka školy podle zákona č. 564/90 Sb., ve znění pozdějších změn. Zhlédnutá rozhodnutí ředitelky školy obsahovala všechny řádné náležitosti.

V systému řízení ředitelka uplatňuje demokratický model související s dostatečným rozvojem každého jednotlivce pedagogického sboru. Za dva roky její práce ve vedení školy lze konstatovat, že řízení školy má stanovený systém, hierarchii, je efektivní.

Organizace vzdělávacího a výchovného procesu i provozu školy má stanovena pravidla fungování. Vedení školy adresně deleguje kompetence na jednotlivé pracovníky, metodické orgány a vytváří prostor pro jejich uplatnění.

3.2 Personální struktura

Na škole působí 15 pedagogických pracovníků včetně vychovatelek školní družiny. Z tohoto celkového počtu 1 vyučující nesplňuje pedagogickou a odbornou způsobilost na tento typ školy (absolventka SpgŠ). Aprobačně není zajištěna výuka anglického jazyka, občanské výchovy, rodinné výchovy, zeměpisu, chemie, fyziky, pracovních činností, volitelného předmětu domácnost.

Odučená výuka	Celkový počet hodin	Vyjádření v %
aprobovaně	189 vyučovacích hodin	73,26 %
neaprobovaně	69 vyučovacích hodin	26,74 %

V pedagogickém sboru je vysoký podíl kvalifikovaných a aprobovaných učitelů. Vedení školy vytváří podmínky pro stabilizaci personálu školy.

3.3 Péče o další vzdělávání a odborný růst pedagogických pracovníků

Vedení školy, dle slov obou zainteresovaných stran, dává možnost pedagogům pracovat na svém odborném růstu a vytváří pro to potřebné podmínky. Učitelé jsou motivováni ke zvyšování, doplňování a rozšiřování své kvalifikace.

Ředitelka školy jde sama svým podřízeným příkladem. Studuje na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy bakalářské studium, obor školský management. Spolu s ní navštěvuje toto studium další vyučující. Členky pedagogického sboru se zúčastňují akcí pořádaných Pedagogickým centrem v Praze, Školským úřadem Příbram (problematika sekt, zdravého způsobu života, kurzy psychologie, dramatické a jazykové výchovy). Absolvovaly exkurze, semináře vztahující se převážně k ekologii, přírodě vůbec. Neaprobovaná vyučující anglického jazyka se vzdělává na seminářích vedených okresní metodičkou ANJ, absolvovala rekvalifikační kurz výuky jazyka pro pokročilé, z vlastních zdrojů si zajistila čtrnáctidenní výukový pobyt v Angloschool v Londýně. Jejím prostřednictvím byla škola vybrána k testování nové učebnice anglického jazyka.

Profesní aktivity učitelek mimo školu mají pozitivní vliv na jejich práci ve škole a jsou vedením školy podporovány.

Organizační struktura školy má stanovena pravidla, v řízení školy je systém, který je ředitelkou školy s jejími nabývajícími poznatky v oblasti managementu inovován. Ve škole je vytvořena atmosféra důvěry a spolupráce, která souvisí i s maximální podporou profesního růstu všech pracovníků školy. Celkově je oblast hodnocena jako nadprůměrná.

4. Kontrolní systém. Kontrola a hodnocení

Kontrolní systém vedení školy vychází převážně z hospitační činnosti, kterou provádí hlavně ředitelka školy. V uplynulém školním roce navštívila každého pedagoga 1x za pololetí. Z hospitačí jsou pořizovány záznamy, které jsou oboustranně podepisovány. Ze zhlédnuté hospitační a pohospitační činnosti ředitelky školy lze konstatovat, že jí zvolený systém nepřináší požadované výsledky. Během kontroly nebyly konfrontovány učební osnovy s tematickými plány a zápisy v třídní knize. Pohospitační rozbor s pedagogem nepostihoval hlavní styl práce učitele, nebyly jasně vyřčeny klady a nedostatky. Rozhovor měl popisný charakter, neuměl hodnotit, vést pedagoga. Jeho záměry nebyly srozumitelně pojmenovány tak, aby je vyučující mohl použít pro svoji další práci. Pohospitační rozbor příliš zabíhal k jednotlivostem, postrádal nadhled a zobecnění. Hospitační činnost vedená tímto způsobem jak z hlediska frekvence, tak z hlediska rozboru je pro pedagogy nepřínosná, má formální charakter.

Vedení školy úzce spolupracuje s předsedkyněmi metodických a předmětových komisí, jež jsou mu nápomocny v odborných otázkách. V rámci komisí byly konzultovány a posléze zpracovány tematické plány jednotlivých vyučujících.

Kontrolou písemně vedené dokumentace byla pověřena zástupkyně školy. Při orientační kontrole ČŠI po provedené kontrole zástupkyně ředitelky školy (uvedena v třídní knize 14. 9. 1998) byly nalezeny drobné nedostatky uvedené v bodě 6.

S výsledky kontrol není pedagogický sbor plně seznámen. Využívání kontroly pro další práci školy se vyskytuje jen ojediněle.

Ředitelka školy vypracovala kritéria pro hodnocení pracovníků, jež jsou vedením školy dodržována. S materiálem byl seznámen celý pedagogický sbor. Rozmezí přidělování jednotlivých částek je diferencované. Žáci jsou hodnoceni kvalifikačním řádem vyplývajícím z platné právní normy. Možnost širšího slovního hodnocení žáků bylo školou nabídnuto, rodiče této nabídky nevyužili.

Systém a kvalita kontroly nemají potřebnou úroveň. Objevují se rezervy zejména v hospitační činnosti a analyzování výsledků kontrol. V této oblasti musí vedení školy zkvalitnit svoji práci, být důslednější. Oblast je hodnocena jako průměrná.

5. Informační systém - vnitřní a vnější

Vnitřní informační systém je realizován každodenním stykem vedení školy s pracovníky školy (ředitelna sousedí se sborovnou). Informace dlouhodobého i krátkodobého charakteru visí na nástěnných tabulích ve sborovně školy. Vedle organizačního zabezpečení školního roku, směrnic školy, legislativních norem se zde objevuje přehled akcí v příslušném měsíci, suplování apod. Na krátké informativní schůzce s ČŠI byl na práci ředitelky školy oceňován její liberální přístup k pedagogům. Učitelkám je dáván dostatečně široký prostor pro jejich individualitu, vlastní přístup k práci. V případě sporných záležitostí umí ředitelka školy rozhodnout. Kolektiv sám sebe hodnotil jako

sehraný, pracovitý, snažící se vštěpovat dětem hlavní cíl školy uvedený na začátku inspekční zprávy. Vzhledem k velikosti školy jsou žáci včas o dění na škole informováni svými učiteli, nástěnkami na chodbách.

Vnější informační systém směrem k rodičům dětí je zajišťován v 1. třídě notýsky, ve 2. - 9. třídě žákovskými knížkami. O akcích školy jsou podávány rodičům i informace formou letáčků. Rodiče jsou zváni prostřednictvím SRPDŠ a vedení školy na třídní schůzky 4x - 5x do roka. Při vyskytujícím se problému jsou rodiče zváni do školy písemně i telefonicky. Na škole aktivně pracuje Rada školy v Bohutíně. Rada školy navázala i dobré kontakty s obcí. Obec Bohutín je informována o dění na škole a jejím chodu prostřednictvím časopisu Bohutínský občasník, několik informací o škole se objevilo v novinách Příbramsko, Periskop, Mladá fronta Dnes. Na různé akce školy pořádané k tradičním svátkům jsou rodiče dětí zváni plakáty (besídky, koncerty dětí).

Ředitelka školy obdarovává děti vkusně vyrobenými pochvalami za ochotu, pracovitost, snaživost, prospěch.

K zápisu dětí do 1. tříd byl vyroben informativní leták podávající základní servis informací o škole doplněný kresbami žáků.

Tok informací má jasná pravidla, o důležitých věcech se učitelé i žáci dozvídají včas, informace jsou poskytovány utříděně a jsou úplné. Směrem k veřejnosti má škola snahu co nejvíce rozvíjet svůj image. Oblast je hodnocena jako nadprůměrná.

6. Vedení povinné dokumentace

Předložená povinně vedená dokumentace školy vyplývající z ustanovení § 38a) zákona č. 258/1996 Sb., je vedena s tímto výsledkem:

- *rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních a školských zařízení* obsahuje požadované náležitosti
- *třídní knihy, třídní výkazy* - byly nalezeny chyby v **některých** dokumentech (škrtání bez odkazu, chyběla vyplněná rubrika o stavu žáků, podpis ředitelky školy, třídní učitelky, zápisy odučených hodin v třídní knize), nedostatky byly během inspekční návštěvy odstraněny
- *evidence žáků* je vedena
- *školní řád* je vypracován v souladu s § 15 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/91 Sb., má spíše příkazový a zákazový charakter, bylo by vhodné jej doplnit o práva žáků vyplývající z Úmluvy o právech dítěte a inovovat jej (platnost od roku 1996), byl řádně schválen pedagogickou radou
- *rozvrh hodin* - je zřejmá snaha o dodržování psychohygienických zásad v průběhu výuky, délka přestávek mezi vyučovacími hodinami je v souladu s platnou právní normou
- *záznamy z pedagogických rad* jsou řádně vedeny, obsahují hodnocení vzdělávání a výchovy, organizační záležitosti, jasně formulované závěry, jejichž výsledky jsou dále kontrolovány, jednotlivé úkoly obsahují termíny i pověření pracovníků školy, rezervou je chybějící analýza výsledků kontrolní činnosti, práce s nimi, zabezpečení a vyvození úkolů z ní vyplývající
- *protokoly o komisionálních zkouškách* - zkoušky na škole v uplynulém i letošním školním roce neproběhly

- *osobní dokumentace žáků s postižením* je vedena, orientačně vybrané spisy prokázaly dobrou úroveň dokumentace zdravotně postižených žáků
- *kniha úrazů, protokoly o provedených kontrolách* jsou řádně vedeny
- *personální dokumentace* je uložena u zaměstnavatele (škola nemá právní subjektivitu)
- *řády odborných pracoven* - tělocvična, školní kuchyňka, školní dílna byly předloženy

Povinná dokumentace je řádně vedena, drobné nedostatky byly odstraněny. Úroveň jejího vedení je průměrná.

7. Výroční zpráva

Výroční zpráva o činnosti školy byla vypracována v souladu s právní normou (zákon č. 139/1995 Sb., § 17e odst. 2). Postihuje všechny oblasti podle tohoto zákona, byla po projednání radou školy schválena. Je vhodně graficky upravena, doplněna obrazovým materiálem, obohacena o příspěvky pedagogů, oblast mimoškolních aktivit je dokonale rozvedena, má velmi dobrou slohovou úroveň.

Výroční zpráva školy má dobrou vypovídací úroveň. Je důstojným materiálem určeným pro prezentaci školy veřejnosti. Její úroveň je hodnocena jako nadprůměrná.

8. Efektivnost využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem ke schváleným učebním dokumentům

Ředitelka školy je informována o výši prostředků přidělených škole školským úřadem. Při čerpání rozpočtu se řídí pokyny této instituce. Průběžně je vedena evidence čerpání rozpočtu. V letošním školním roce byla větší finanční položka určená na nákup učebnic včetně pracovních sešitů pro žáky.

Rozpočet školy přidělený zřizovatelem umožňuje zabezpečit provoz školy, i když s úspornými opatřeními (úspora tepla). Obecní úřad reprezentovaný starostou obce, který má ke škole velmi blízko, v uplynulém školním roce splatil dvoumilionový úvěr na rekonstrukci školní jídelny, zakoupil škole vypalovací pec pro výuku keramiky, financoval výměnu okapů na budově školy. Obecní úřad by do konce kalendářního roku mohl přispět (dle současné finanční situace) na kvalitnější vybavení školy formou koupě nových počítačů. O tomto počínu se bude jednat.

Rozpočet školy přidělený školským úřadem umožňuje přidělování nadtarifních složek platu (osobní příplatky, odměny).

Pro zajištění některých aktivit školy jsou využívány drobné sponzorské dary rodičů.

V průběhu inspekční návštěvy nebylo zjištěno neefektivní využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu.

ZÁVĚRY

Z práce ředitelky školy je zřejmé, že má upřímnou snahu vést školu k deklarovanému cíli. Vedle respektování tvůrčí individuality pedagogů (časté zapojování učitelů do dalšího sebevzdělávání, nabídka širokého spektra zájmových kroužků, značné množství mimoškolních aktivit) se snaží pozitivní vztah dětí k výuce a pedagogům posílit zvýšenou humánností a pochopení dětské duše pedagogy (pochvaly, ocenění kladných výsledků).

S narůstající praxí ředitelky školy v řídicí práci by mělo dojít k větší přímočarosti a zjednodušování pracovních postupů.

Vzhledem k přístupnosti ředitelky školy a jejímu umění naslouchat druhým je zřejmé, že získání určitého profesionálního nadhledu je jen otázkou času.

Celkově je řízení ZŠ Bohutín na spíše nadprůměrné úrovni.

Doporučení ředitele školy:

- doplnit *školní řád* o práva žáků, písemný materiál *režim školy* o práva učitelů
- zkvalitnit kontrolní systém školy
- zprofesionalizovat hospitační činnost vedení školy
- při kontrole povinně vedené dokumentace uplatnit více důslednosti

V Příbrami dne 16. října 1998

razítko

Podpis inspektorky:

Mgr. Iva Kadeřábková v. r.

Přílohy: 0

Inspekční zprávu jsem převzala dne 26. října 1998

razítko

Podpis ředitelky školy Vladimíra Melicharová v. r.

Dle § 19 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy - zařízení podat připomínky k obsahu

inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Na vědomí

Adresát	Datum předání / odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo č.j. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel:	11. 11. 1998	025 304b/98-05019
Školský úřad:	11. 11. 1998	025 304a/98-05019
Rada školy:	11. 11. 1998	025 304c/98-05019